

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/407/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

84/2018. (IV. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2016. szeptember 12-én előterjesztett **panaszát** a 2018. április 19-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a ... Megyei Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a vele szemben 2016. augusztus 23-án foganatosított rendőri intézkedés (határrendészeti intézkedés és annak módja, a szolgálati fellépés módja, feltartóztatás), rendőri intézkedés (tájékoztatási kötelezettség) elmulasztása és a rendőri hangnem miatt 2017. szeptember 12-én, elektronikus úton terjesztette elő panaszát, amit 2016. október 11. napján aláírásával is megerősített.

I.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2016. augusztus 23-án 11 óra körül, a ... Közúti Határátelőhelyen jelentkezett két utastársával együtt határátlépésre. A határátlépéskor felmutatták a személyazonosságukat igazoló okmányaikat, azokat az ott szolgálatot teljesítő rendőr – akinek jelvéyszámát és rendfokozatát a panaszos utóbb feljegyezte – átvette, majd megkérdezte, hogy a gépjármű, amellyel a határt át akarják lépni, milyen kategóriájú. A panaszos nem értette a kérdést, de, hogy segítse az intézkedést, elővette a forgalmi engedélyt. A rendőr ismét feltette a kérdést azzal a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kiegészítéssel, hogy ezt a panaszostól szeretné hallani. A panaszos elmondta, hogy ez a forgalmi engedélyből kiderül és kérte, adjon tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy mire irányul a kérdése, ugyanis a gépjármű öt személy szállítására alkalmas, és jelenleg három fő utazik benne, továbbá úgynevezett vegyes használatú (személyszállításra és teherszállításra is alkalmas) gépjármű. A rendőr közölte, hogy ezzel nincs semmi baja, de ezt a kategóriát kisteher-gépjárműként nem tudja átengedni a határon. Ezt a panaszos nem értette, mivel jelenleg személyszállításra használja a gépjárművet, és a megengedett össztömege sem haladja meg a jogszabályban előírtakat, ezért kérte, hogy a rendőr jelölje meg: pontosan mely jogszabályhely alapján tagadja meg velük szemben a határátlépést. A rendőr azt mondta, hogy „fenn van az interneten”. A panaszos ezt nem fogadta el válaszként, ezért ismételt megkérte a rendőrt, hogy adjon jogi felvilágosítást. A rendőr megismételte az előző válaszát.

Mivel a hajthatatlannak tűnt a rendőr, valamint a panaszosnak és ismerőseinek időre kellett egy meghívásra érkezniük, a panaszos előtt haladó barátai már átlépték a határt, és nem értették, miért nem tudnak továbbhaladni, ezért azt kérdést tette fel a panaszos, hogy amennyiben valóban megtagadja a határátlépési lehetőséget, akkor legalább arról adjon felvilágosítást, melyik az a legközelebbi határátkelőhely, amelyen Szerbia irányába ezzel a gépjárművel átléphetik az országhatárt. A rendőr azt mondta, hogy „a Google a mi barátunk”.

Az intézkedő rendőr a határátlépést megtagadta és azt az utasítást adta, hogy a sorompó után (amely közvetlen a szolgálati őrhelyet követte) forduljanak vissza a határátkelő belépő oldalában található forgalmi sávba, és várakozzanak a belépő oldalon a beengedésre. Amikor a panaszos kérte, hogy a személyazonosságát igazoló okirataikat, valamint a gépjármű forgalmi engedélyét adja vissza – tekintettel arra, hogy azt a belépő oldalon szolgáló kollégái fogják kérni tőlük –, azt a választ adta a rendőr, hogy majd ő fogja visszaadni a belépő oldalon. ebből a panaszos arra következtetett, hogy a rendőr nem fejezte be az intézkedést.

A panaszos álláspontja szerint az intézkedő rendőr a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 11. §-ának (1) bekezdésében, illetve 13. §-ának (2) bekezdésében, 20. §-ának (2) bekezdésében írt rendőri kötelezettségeknek nem tett eleget, továbbá az Rtv. 15. §-a szerinti arányosság elvét figyelmen kívül hagyta. Utalt ezenkívül az Rtv. 29.§-a szerinti igazoltatás, a 24. §-a szerinti felvilágosítás-adás, a 32. §-a szerinti felvilágosítás-kérés, illetve a 35/A. §-a szerinti határforgalom ellenőrzés rendelkezéseire, amelyeket szintén nem tartott be a rendőr. Álláspontja szerint a r. főtörzszászlós közlése, miszerint „a Google a mi barátunk”, nem felel meg a felvilágosítás-adás jogszabályi előírásainak.

A belépési sorba állításra álláspontja szerint szintén nem volt szükség, mivel a kilépő oldalon nem volt mögöttük kilépésre jelentkező gépjármű és a forgalmi helyzet is lehetővé tette, hogy egy néhány méteres szabályos hátrahaladás mellett visszaforduljanak. Ezzel szemben a rendőr azt a felesleges és indokolatlan manővert követelte meg, hogy a sorompó felengedését követően az őrhelyet megkerülve álljanak be a belépők közé. A panaszos és társai a személyazonosságát igazoló okmányok és forgalmi engedély nélküli visszatartására nem kaptak érdemi tájékoztatást.

A belépő oldalon 4-6 autó várakozott előttük. A beléptető rendőr kérte az úti-okmányokat, de azt az említett okok miatt nem tudtak felmutatni. A panaszos azon a hivatkozása előtt, hogy a másik rendőr elvette tőlük, és az intézkedést vélhetően nem fejezte be, a belépéskor ellenőrzést végző rendőr értetlenül állt, ugyanis időközben az intézkedő rendőr elhagyta a szolgálati helyét anélkül, hogy az intézkedést velük szemben befejezte volna, és az okmányait visszaadta volna részükre.

A panaszos felháborítóan és a hatalommal való visszaélés mellett megalázónak is érezte a helyzetet, ugyanis a kiszolgáltatottságukból fakadt további kellemetlenségük azzal fokozódott, hogy az időközben szolgálati helyét elhagyó rendőr hanyag módon nemcsak nekik nem adott arra vonatkozó tájékoztatást, hogy az okmányait kinek adta át, hanem a belépő oldalon igazoltató kollégájának sem.

A panaszos ezért kérte, hogy kerítsék elő a velük szemben előzőleg intézkedő rendőrt, aki hosszas várakozást követően került elő. A panaszos jelezte felé, hogy az intézkedése, amely túl azon, hogy indokolatlan, és a jogszabályba ütköző, méltatlanul megalázó is volt és mélyen sérti az emberi méltósághoz való fűződő alapvető jogát. Ezen túlmenően a szolgálatban kötelességszegés törvényi tényállása is megvalósultnak látszott, tekintettel arra, hogy az intézkedésének befejezése előtt, indokolás nélkül elhagyta az intézkedés helyszínét, amelyről nem adott tájékoztatást részükre. A panaszos és társai kiszolgáltatott helyzetét a rendőr azzal súlyosította, hogy az irataikat általuk ismeretlen módon kezelte, annak átadásáról tehát nem gondoskodott kellő körültekintéssel, továbbá nem adott tájékoztatást, így a belépő oldalon nem tudták magukat igazolni. Ez a körülmény a panaszos szerint számukra jogtalan hátrányt okozott, mivel indokolatlanul korlátozták a szabad mozgásukat és tartózkodásukat. A panaszos álláspontja szerint a határátlépést is jogellenesen tagadta meg a rendőr.

A panaszos később kérte – mivel az intézkedés kezdetén azt a rendőr elmulasztotta –, hogy mutassa fel a jelvéyszámát, mert szeretné rögzíteni. A rendőr a kérésnek eleget tett, azonban lekicsinylő és gúnyos mosolya mellett azt a kioktató választ adta, hogy 21 éve teljesít szolgálatot a rendőrség kötelékében, és álláspontja szerint semmi kivetnivaló nem volt az intézkedésében, azt jogszerűnek tartja. A panaszos közölte, hogy ennek kiderítésére ügyészi intézkedést kér, és kérte, hogy haladéktalanul jegyzőkönyvezzék a történeteket. Ezt követően a r. főtörzsszáslós azt válaszolta, hogy akkor ő most bocsánatot fog kérni és „így akkor rendben vagyunk. Nincs szükség az ügyészi intézkedésre.”

A panaszos és társai az okmányaik előkerülését követően elhagyták a határátkelőhelyet, és a Röske-Horgas II. határátkelőhelyen mindenféle atrocitás és felesleges időtöltés nélkül átlépték az országhatárt.

2) A panaszos beadványában előadta azt is, hogy az interneten nem talált arra vonatkozó adatot, milyen jogszabályhely alapján lett volna jogszerű a határátlépés megtagadása. Álláspontja szerint a www.police.hu honlapon fellelhető ezzel kapcsolatos összes információ között nincs erre vonatkozó tilalom, továbbá a két határátkelőhelyre vonatkozó eltérés az esetre vonatkozóan. Valamint a kihelyezett útjelző-táblák sem jelezték sem a tilalmat, sem az erre vonatkozóan felajánlható legközelebbi lehetséges határátkelőhelyet. Az interneten szereplő, határátkelőhelyekre vonatkozó információk, a vonatkozó jogszabályok alapján álláspontja szerint a rendőri intézkedés során megtagadott határátlépés jogszerűtlenül történt.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszossal szemben a ... Határrendészeti Kirendeltség személyi állományába tartozó r. főtörzsszáslós mb. szolgálatparancsnok intézkedett, aki a ... Közúti Határátkelőhelyen ideiglenesen határforgalom ellenőrzési feladatot látott el.

2) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszolt rendőri intézkedés időpontjában a határátkelőhelyen telepített területbiztonsági kamera által készített felvételeket.

a) Az első, 12 perc 43 perc terjedelmű felvétel 2016. augusztus 23-án 11 óra 37 perctől rögzíti az eseményeket a „belépő bal sávban”. Látható, hogy akkor érkezik oda a panaszos gépjárműve, amelynek vezetőoldali részéről kiszáll a panaszos, majd nem sokkal később a jobb oldali hátsó ülésről egy női utas is. Az épülethez lépnek, és átadják irataikat, amiket 11 óra 38 perckor vissza is kapnak

(azokból egyiket a panaszos leejti a földre, majd felveszi). Ekkor három dolgozó is az épületnél tartózkodik. A panaszos az épületnél beszél a rendőrrel, aki nyugodtan és higgadtan beszél. A panaszos is beszél (a kommunikáció tartalma nem ismerhető meg, mivel a felvétel csak képet rögzít), gesztikulál és mutogat. A női utas időnként visszamegy a gépkocsijához, és ki-beszáll, ő is gesztikulál. Az épületnél egy takarító is megjelenik időközben, a dolgozók jönnek-mennek.

Az intézkedés teljes időtartama alatt vannak olyan részek, amikor sem a panaszos, sem a rendőr nem látszik, mivel a panaszos bemegy az épületbe, az ott történeteket a kamera nem veszi. A felvétel 12. percénél a panaszos – a gesztikulációja alapján – elégedetlenkedik, majd beszáll ő is a gépkocsiba.

b) A második felvétel (amely 12 perc 43 másodperc terjedelmű), és a „belépő jobb sávban” történt eseményeket rögzítette, szintén 11 óra 37 perctől, látható, hogy folyamatosan érkeznek a járművek (a felvétel időtartama alatt 8 gépkocsi és egy motor halad át a határon). Időközben rendőrök érkeznek, illetve távoznak onnan. Ezen a felvételen a panaszos egyáltalán nem látható.

c) A harmadik, 4 perc 58 másodperc terjedelmű felvétel 2016. augusztus 23-án 11 óra 29 perc és 11 óra 33 perc között rögzíti az eseményeket. A felvételen látható a panaszos járműve, a panaszos a gépkocsiban ül. Egy rendőr lép a panaszoshoz, elveszi az okmányait, valamint beszélnek egymással. Ennek tartalma szintén nem hallható. A rendőr eltávolodik az autótól pár másodpercre, majd az épületbe megy. Visszatérve magyaráz valamit a panaszosnak, és egy papírt néz. A felvételen 04:33-nál látható, hogy a rendőr mutatja, hogy merre menjen a panaszos a gépkocsijával.

3) A panaszossal szemben intézkedő r. főőrzsászlós mb. szolgálatparancsnok elsődleges jelentése az alábbi információkat tartalmazza.

2016. augusztus 23-án 6 óra 45 perctől 19 óra 15 percig ... Közúti Határátkelőhelyen látott el szolgálatot szolgálatparancsnokként. A 11 órás útlevél kezelő cserét hajtotta végre, de a belépő oldalról a kilépő oldalra átcsoportosított kollégája a belépésre jelentkező utasok átléptetése miatt később érkezett a kilépő oldalra, így addig a r. főőrzsászlós látta el a forgalom ellenőrzését. A kilépő forgalmi sávra érkezett 11 óra 25 perc körül egy ... típusú gépjármű. Az útlevelek átadása után a r. főőrzsászlós megkérte a gépjármű vezetőjét (a panaszos), hogy adja át a gépjármű forgalmi engedélyét is. A panaszos erre megkérdezte, hogy minek az, mivel határellenőrzést hajtának végre. A rendőr azt válaszolta, hogy a Határforgalom-ellenőrzési Szabályzatról szóló 24/2015. (X.15.) ORFK utasításban (a továbbiakban: ORFK Utasítás) meghatározottak alapján kell ellenőriznie. Az ellenőrzés alatt kiderült, hogy a járművet tehergépkocsiként vizsgáltatták. Ezek után a panaszos tudtára adta a rendőr, hogy a gépjárművet nem léptetheti ki azon az átkelőhelyen, mert annak rendje nem engedi meg. A panaszos megkérdezte, hol tud visszamenni, mert nagyon sietnek. Ezután a rendőr megkérte, hogy a gépjárművel forduljon át a belépő oldalon lévő EU-s forgalmi sávra és ott vissza kapják az útlevelüket és a gépjármű forgalmi engedélyét. Ezt követően a belépő oldalon szolgálatot teljesítő útlevélkezelő kollégájának átnyújtotta az okmányokat és mondta, hogy visszafordultak a kilépőről. A rendőr a két átléptető bélyegzővel bement a főépületbe. Kb. 5-10 perccel később a panaszos megkérte *Kügyela Tamás* r. őrmestert, hogy hívja ki őt, mert beszélni szeretne vele. A panaszos folyamatosan fenyegetőzött azzal, hogy majd kihívja a helyszínre az ügyészt (, akit nem nevezett meg), és majd „mehet a Teve utcába, a 7. emeletre”. Ezután a panaszos elővette a mobiltelefonját és a r. főőrzsászlósról teljes alakos fényképeket, illetve a jelvényéről és a névtáblájáról is. A rendőr felhívta a figyelmét, hogy nem járul hozzá a felvételkészítéshez.

4) A ... Határrendészeti Kirendeltség c. r. törzsőrmeester határrendésze – akit a panaszos megkért, hogy hívja ki a r. főőrzsászlós szolgálatparancsnokot – szintén a panaszolt rendőri intézkedés napján jelentést készített.

A dokumentum szerint a c. r. törzsőrmester a kérdéses napon 7 órától 19 óráig stabil hő kamerás szolgálatot látott a c. r. zászlós főhatárrendésszel. Kb. 15 óra 5 perctől – a nagy forgalomra való tekintettel – a rendőr kiment a belépő EU-s sávra útlevelet kezelni. A ... Közúti Határátkelőhely r. főtörzszászlós szolgálatparancsnoka jelezte neki, hogy a kilépő oldalról visszafordított egy pick up-ot és az okmányokat otthagyja a fülkében. A visszafordított gépkocsi kb. 15 óra 30 perckor érkezett a belépő forgalmi sávra, de ahogy megállt a fülke előtt, a sofőr vehemensen nekiesett és közölte, hogy őt visszafordították, és „azonnal beszélni akar a főnökkel és hívja ki”.

A visszaazonosítás és csomagtér ellenőrzése után a c. r. törzsőrmester visszaadta a személyeknek az okmányokat, a rendőr a forgalmi sávot lezárta a rendszeresített sorompóval, és bement szólni az ügyeletesnek.

5) A gépjármű-nyilvántartás adatai szerint a panaszos által megjelölt jármű jellegét tekintve nyitott áruszállító. Az üzembentartója egy Kft., a tulajdonosa ... Zrt.

6) A panaszossal szemben intézkedő r. főtörzszászlós a Testület felvilágosítás-kérése alapján kiegészítő jelentést készített, ami az alábbi adatokat tartalmazza.

A rendőr a hangnem tekintetében úgy nyilatkozott, hogy az normális, udvariás volt, nem volt ellenséges a panaszossal. Azt mondta a panaszosnak, hogy az interneten is utána tud nézni az elmondottaknak, mivel nem titkos az átkelőhely rendje. Ugyanakkor nem tett olyan pikírt megjegyzést, miszerint „a Google a mi barátunk.” A rendőr a panaszosnak és a vele utazóknak nem adott lekicsinylő, illetve kioktató választ.

A panaszos ellenben szóban cinikus és kioktató magatartást tanúsított a rendőr irányába; fizikai ellenállás ugyanakkor nem történt a részéről.

A r. főtörzszászlós felhívta a panaszos figyelmét arra a tényre, hogy a gépjárművet tehergépkocsi kategóriára vizsgáztatták, így ott sem ki, sem be nem átléptethető, mivel az átkelőhely rendje nem teszi lehetővé. Azt a tényt, hogy a gépjármű tehergépkocsi, a panaszos is megerősítette. Kérdésére azt a választ adta a rendőr, hogy Rösztke határátkelőhelyen átléphet. A tájékoztatást a rendőr nem tagadta meg.

A panaszosnak és utasainak a személyazonosító okmányokat a kitörés és az engedély nélküli átkelőhely elhagyásának megelőzése érdekében a rendőr nem adta vissza, azonban a panaszos a helyszínen nem is kérdezte meg, hogy miért nem kapják vissza az okmányokat.

A panaszost nem tartóztatták fel a belépő oldalon. Amikor az ellenőrzés vonalába érkeztek, akkor kiugráltak a gépjárműből, így az ellenőrzést végrehajtó útlevelkezelő még személyt sem tudott azonosítani. Ezzel a magatartással feltartották a belépő EU sávon belépésre jelentkező utasokat. A személyazonosító okmányokat a r. főtörzszászlós átnyújtotta a belépő oldalon szolgálatot teljesítő útlevelkezelőnek, és közölte vele, hogy ezek a személyek önként fordultak vissza és Rösztkénél akarják elhagyni az országot.

A rendőr a pontos időtartamra már nem emlékszik, de biztos benne, hogy a lehető leggyorsabban történt a visszafordítás és a beléptetés részükről. Az idő a kilépő és belépő oldalon a gépjárművet vezető és a vele utazó nő fenyegető hozzászólásaival és egy mobil telefontal (amit a panaszos tartott a kezében) felvételek készítésével telt el. Eljárás nem történt a személyekkel szemben, mivel önként fordultak vissza.

7) A ... Határrendészeti Kirendeltség r. ezredes vezetőjének tájékoztató levele az alábbiakat tartalmazza.

a) 2016. augusztus 23-án először szóban, majd írásban jelentette a ... Határrendészeti Kirendeltség személyi állományába tartozó r. főtörzsszázlós mb. szolgálatparancsnok, hogy a ... Közúti Határátkelőhelyen ideiglenesen határforgalom ellenőrzési feladatot látott el.

Ennek időszaka alatt jelentkezett kilépésre egy magyar honosságú jármű, melynek ellenőrzése során felfedte, hogy a jármű nem kiléptethető. A visszafordítás szükségességéről, annak indokoltságáról a rendőr tájékoztatta a jármű vezetőjét (a panaszost), aki azt nehezményezte, a rendőr jelentése szerint „joghátrány alkalmazását helyezte vele szemben kilátásba, személyi kapcsolataira hivatkozva”.

Az összkörülményekre tekintettel a r. ezredes az eseményt várható panaszként kezelte, emiatt kiegészítő feladatokat határozott meg az ügy körülményeinek feltárására, dokumentálására. Az e tárgykörben szolgálati előjáró által lefolytatott elsődleges vizsgálat nem tárt fel a szolgálati személy által esetlegesen elkövetett jogsértést, normasértő gyakorlatot.

Az ügyben érintett utas – a rendőri jelentések szerint – a helyszínen nem élt panaszjogával, feljegyzést nem kért, nem nyújtott be, ilyen tartalmú kijelentést nem tett.

b) A kérdéses gépkocsi 2016. augusztus 23-án (a telepített területbiztonsági kamera beállítása szerint) 11 óra 29 perckor érkezett a ... Közúti Határátkelőhely kilépő oldali sávjára.

A jármű fogadását és az utasok ellenőrzését a r. főtörzsszázlós mb. szolgálatparancsnok hajtotta végre, az ott szolgálatot ellátó útlevelkezelő rendőr ideiglenes, szolgálati célból indokolt távolléte miatt.

A rendőr a határforgalom ellenőrzési feladatait a hatályos Rtv. 35/A. §-a, valamint a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 63-64. §-ai alapján, továbbá az ORFK Utasítás IV. Fejezetének 17. és 39. pontjai, a Magyarország Kormánya és a Szerb Köztársaság Kormánya között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2012. évi IV. törvény 12. Cikk (1) bekezdés c) pontja, a kilépésre jelentkezéskor hatályos 06080/1235/2013. ált. ... Közúti Határátkelőhely Rend által szabályozottak szerint hajtotta végre.

A rendőr a határforgalom ellenőrzés során észlelte, hogy a kilépésre jelentkező, panaszos által vezetett jármű a határátkelőhelyen nem léptethető ki. Emiatt a tehergépkocsi esetében kiléptetés megtagadást alkalmazott, illetve erre tekintettel kezdeményezte a panaszosnál a visszafordítást, a határátkelőhely rendjében meghatározottak szerint. A határforgalom ellenőrzési feladatainak végrehajtása során ugyanakkor kérte ellenőrzésre a járművet vezetőtől a gépjármű forgalmi engedélyét is, amit a panaszos 11 óra 31 perc 30 másodperckor adott át a rendőrnek.

A r. főtörzsszázlós a panaszossal, illetve utassal szemben intézkedést nem foganatosított, joghátrányt nem alkalmazott, eljárást nem kezdeményezett.

c) A rendőr a videofelvétel tanúsága szerint a rendszeresített és szabályosan viselt egyenruháján a szolgálati azonosítóját jól látható módon viselte.

d) A rendőr és az utas közti verbális kommunikáció hitelt érdemlő módon nem igazolható vissza.

e) A rendőr a tehergépkocsi kiléptetésének megtagadását a fent hivatkozott jogszabályi rendelkezéseknek történő megfelelésre hivatkozva, jogszerűen és szakszerűen közölte, mérlegelési jogkörrel ebben az esetben nem rendelkezett.

A tehergépjárművel történő behajtás tilalma az esetlegesen az utazó számára részleteiben nem ismert államközi Egyezménynek megfelelően, a hatályos közlekedésrendészeti tilalmi jelzőtáblával is jól látható módon jelölve van, valamint az előtetőn lévő sávjelző tájékoztató táblákon is csak személyforgalmi ikon látható.

f) A rendelkezésre álló kamera felvételek tanúsága szerint a rendőr a forgalmi engedélyt követően 11 óra 34 percre kommunikál a járművet vezető panaszossal, melynek során a testtartása, gesztusai higgadtságra utalnak. Ekkor látható a visszafordítás útvonalának jelzése és a belépő oldalra történő áthaladása az ott szolgálatot ellátó rendőr tájékoztatására, az okmányok biztonságos visszafordulást követő visszaadására.

A belépő oldali sáv kamerájának tanúsága szerint a jármű a nem használt, üres sávra, várakozás nélkül érkezhetett 11 óra 37 perckor, amikor a NAV szolgálati személye is érdeklődött a visszafordítás okáról.

A mb. szolgálatparancsnok 11 óra 38 perckor a visszafordítás alkalmazása miatt visszatartott okmányokat visszaadta a járművet vezető panaszosnak, azok közül van, amit le is ejt, majd fel is veszi a panaszos.

A panaszos, majd pedig a jobb hátsó ajtónál ülő utas is kiszállt (többször visszaült), akik látható módon gesztikulálva kommunikáltak a NAV és rendőrségi fülke között higgadtan, leengedett karokkal álló, beszélő r. főtörzszászlóssal.

A rendőr ebben a helyzetben feltehetőleg szintén nem alkalmazott sértő, bántó, megalázó kifejezéseket, mivel a közvetlen közelében átlépő utasok mellett pénzügyőrök, saját kollégái, közalkalmazott takarítónő is tevékenykedtek. Az ő viselkedésük, mimikájuk elemzése sem utal rendőrhöz méltatlan kommunikációra.

A rendőr fenntartotta azt a jelentését, hogy nem alkalmazott a panaszos által pikírtnek értékelt kifejezéseket. „A „Google”-s kijelentését arra hivatkozva tette meg, hogy amennyiben neki nem hiszi el a vele szemben igen agilisán fellépő panaszos, úgy az interneten megtalálja a számára is hitelesnek vélt normaforrást.”

A felvételeken az is jól látható, hogy a gépjárművet vezető panaszos a rendőrhöz közel lépve, mobiltelefonjával (feltehetőleg) 11 óra 48 perc 40 másodperckor felvételt készít, bár a rendőr (jelentése szerint) kérte, hogy attól tartózkodjon.

Látható, hogy a gépjárművet vezető személy 11 óra 49 perc 35 másodperckor beül a járműbe és elindul mélységi irányba.

A rendelkezésre álló felvételek tanúsága szerint – a rendőr számára fel nem róható módon – a jármű és utasai 20 percre tartózkodtak a ki- illetve belépő ellenőrző vonal térségében.

g) A tájékoztató levél megismétli az elsődleges rendőri jelentésben foglaltakat a panaszos magatartását, fenyegetését illetően. A r. főtörzszászlós a panaszos viselkedését cinikusnak és kioktatónak értékelte, ugyanakkor azt is jelentette, hogy a visszafordításra vonatkozó figyelem

felhívásának eleget tett, nem állt ellen, kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó figyelmeztetés nem hangzott el.

h) A tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatban a tájékoztató levél azt tartalmazza, hogy a rendőr a kért tájékoztatást megadta, ezt a tényt a térfelügyelő kamera felvételek elemzése, a rendőr és panaszos közti direkt kommunikációs időszakok, illetve a panaszos által eltöltött holtidő tartamok is megerősíteni látszanak. A direkt kommunikáció hiteles bizonyítására ugyanakkor nem áll rendelkezésre tárgyi bizonyíték.

i) A rendőr a gépjármű visszafordulásának biztosítására tartotta vissza a személyi okmányokat annak időtartamára, majd azokat annak végrehajtását követően az utazók részére visszaadta. A járműben utazók közül nem tett senki olyan tartalmú kijelentést, mely szerint a kilépő sávon várakozó járműből kiszállva, gyalogosan folytatja útját Szerbia felé, vagy a panaszos által hivatkozott utazó társak járművébe átszállva utazna tovább.

j) A fentebb említett Határátkelőhely rendje, valamint taktikai ajánlások alapján a biztonságos visszafordítás a ki- és belépő oldali elválasztó sávon áthaladva hajtható végre. A sorompóknak alapvetően zárt állapotban kell lenniük, melyek kezelését szintén a Határátkelőhely rendje szabályozza. A visszafordítás fizikálisán csak a panaszos által ismertetett módon alkalmazható, azzal nem haladt át Szerbia területére.

Fent leírtakra hivatkozva a rendőr a határforgalom ellenőrzési feladatainak ellátása során nem összeegyeztethető a panaszos által megjelölt „órhely” fogalmi és jogi kategóriával, így a visszafordítás miatti szolgálatteljesítési hely (a határforgalom ellenőrzésére kijelölt hely, munkaállomás, fülke, stb.) nem értelmezhető órhelyként, azt meghatározott esetekben és módon elhagyhatja.

Jelen esetben a rendőr a határátkelőhelyen szolgálatot ellátó valamennyi rendőr szolgálati előjárója is volt, így engedélyt sem kellett kérnie a határátkelőhely területén (mint szolgálatteljesítési hely) történő mozgása miatt.

k) Nem helytálló a panaszos azon kijelentése, mely szerint vele szemben a rendőr az Rtv. 29. §-ának (4) bekezdésében és a Szolgálati Szabályzat 27. §-ának (1) bekezdésében meghatározott „feltartóztatás” intézkedést alkalmazott.

A jármű (és a benne utazók) honi irányba történt visszafordulását követően a rendőr a felvételek tanúsága szerint haladéktalanul visszaadta az annak biztosítását szolgáló okmányokat.

A gépjárműben utazó személyek esetében nem merült fel olyan körülmény, mely miatt személlyel szembeni intézkedést kellett volna foganatosítani, eljárást kellett volna kezdeményezni, a személyek Szerbia irányába kiléptethetőek voltak.

Az okmányok visszaadása és határátkelőhely elhagyása közti időszakban a panaszos és a rendőr közötti kommunikáció úgy zajlott, hogy a rendőr vele szemben intézkedést nem foganatosított, ugyanakkor folyamatos tájékoztatást adott az Rtv. 24. §-ának (1) bekezdés 2. fordulatában rendelték szerint.

l) A kirendeltség vezetője a felvételek elemzése során megállapította, hogy a jármű és utasainak fogadása, határforgalmi ellenőrzése 11 óra 29 perckor kezdődött meg. A rendőr által kért közokirat átadása 11 óra 31 perc 30 másodperckor történt meg. Az ellenőrzés eredményeként közöltek miatt a gépjármű vezetője 11 óra 37 perckor érkezett a belépő oldali sávra, ezt követően megkapja az okmányokat, és 11 óra 49 perckor hajtott el onnan.

A határforgalom ellenőrzést végrehajtó rendőr nem alkalmazott joghátrányt a gépjárműben kilépésre jelentkező személyek egyikével sem.

m) A tájékoztató levél tartalmazza azt is, hogy a panaszos egyidejűleg beadványt terjesztett a Központi Nyomozó Főügyészség Katonai Ügyészsége felé is.

III.

A panaszos sérelmezte a határrendészeti intézkedést, annak módját és időtartamát, a rendőr szolgálati fellépésének módját, tájékoztatás-adási kötelezettségének nem teljesítését. Sérelmezte a feltartóztatását, a rendőr szolgálati helyének indokolatlan elhagyását, azt hogy indokolatlan manővert kellett a határon végrehajtania, továbbá a rendőri hangnemet is. **A panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, az XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz, illetve a XXVII. cikk szerinti szabad mozgáshoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egyezést mutatnak abban, hogy a panaszos gépjárművel kívánta átlépni a határt Szerbia irányába.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 11. pontja szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében ellenőrzi az államhatáron áthaladó személy- és járműforgalmat, a szállítmányokat - ide nem értve a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK rendeletben meghatározott vámellenőrzést -, valamint végzi a határátléptetést, továbbá biztosítja a határátkelőhelyek rendjét, valamint végzi a közúti határátkelőhelyek üzemeltetését, és a fenntartásukra és fejlesztésükre vonatkozó feladatok végrehajtását,

Az Rtv. 35/A. §-a tartalmazza a határrendészeti intézkedésre vonatkozó alapvető rendelkezéseket. A rendőrség a határátlépésnek az Európai Unió kötelező jogi aktusaiban és jogszabályokban meghatározott feltételeit ellenőrzi, ennek során jogosult az államhatár átlépésére jelentkező személyek személyazonosságát megállapítani, úti okmányát ellenőrizni, a személy tárgyait és járművét átvizsgálni. A rendőrség a tranzitterületen is jogosult a tranzitterületen tartózkodó személyek személyazonosságát megállapítani, az úti okmányukat ellenőrizni, a tranzitterületre történő be- és kilépés, valamint az ott tartózkodás jogszerűségét ellenőrizni. A rendőrség a határforgalom ellenőrzése során engedélyezi a határátlépés jogszabályban meghatározott feltételeivel rendelkező személyek határátlépését, illetve megtagadja a határátlépés feltételeivel nem rendelkező személyek határátléptetését.

A Szolgálati Szabályzat 63-64. §-ai egészítik ki az Rtv. szerinti szabályozást az alábbiak szerint. A 63. § (1) bekezdése szerint a határátkelőhelyen a rendőr a személyek, a birtokukban lévő járművek és tárgyak határforgalom-ellenőrzését és átléptetését – nemzetközi szerződés vagy jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – a határátkelőhelyre történő érkezés sorrendjében hajtja végre. A 64. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a határforgalom ellenőrzését végző rendőr a határforgalom ellenőrzése során a határátlépésre jelentkező személytől elkéri úti okmányát, továbbá a személy- és a járműforgalom, valamint a határátlépésre jelentkező személy birtokában lévő tárgy határforgalom-ellenőrzéséhez szükséges egyéb okmányokat. Ugyanezen jogszabályhely (3) és (4) bekezdése kimondja, hogy a határforgalom ellenőrzését végző rendőr a határátlépésre jelentkező személy és a birtokában lévő jármű ellenőrzését követően adhat engedélyt a határátlépésre. Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a határátlépésre jelentkező személy ellenőrzéséhez, valamint az úti

okmány, illetve a határátlépésre jelentkező személy birtokában lévő jármű vagy tárgy vizsgálatához a határátlépésre jelentkező személy, az úti okmány, illetve a jármű és a tárgy adatait összevetheti az Rtv. 91/K. § (1) bekezdésében meghatározott nyilvántartások adataival, továbbá az ellenőrzéshez informatikai és más műszaki eszközöket vehet igénybe.

A Testület utal továbbá a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Testület továbbá utal a rendőrség által hivatkozott, Rtv.-n és Szolgálati Szabályzaton kívüli jogszabályi rendelkezésekre.

Az ORFK Utasítás IV. Fejezete szól a határforgalom-ellenőrzés során alkalmazott technológiákról. Annak 17. pontja a szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek határforgalom-ellenőrzését rögzíti. 64. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek határforgalom-ellenőrzését a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) szóló, 2016. március 9-i (EU) 2016/399 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Schengeni határ-ellenőrzési kódex) és a Schengeni kézikönyv alapján kell végrehajtani. 65. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek határforgalom-ellenőrzését az alábbi sorrendben kell végrehajtani: a) a jármű ellenőrzési ponton (fülkén kívül) történő fogadása, megszemlélése; b) az útlevélező napszaknak megfelelő köszönése; c) az úti okmány átvétele, típusának megállapítása; d) az úti okmány alapján a személy állampolgárságának, a szabad mozgás uniós jogának megállapítása; e) az úti okmányban található arcképmás alapján a személyazonosítás végrehajtása; f) az úti okmányba bejegyzett személyek jelenlétének megállapítása; g) a jármű, annak csomag- és utasterének (szükség szerint a motorterének), a jármű forgalmi engedélyének, jogszerű használatának, a szemrevételezéssel megállapítható műszaki állapotának, a gépjármű felelősségbiztosítása meglétének, továbbá – amennyiben a jármű vezetéséhez szükséges – a járművet vezető személy vezetői engedélyének ellenőrzése; h) az úti okmány és mellékletei eredetiségének, érvényességének ellenőrzése (szükség szerint technikai eszközökkel történő vizsgálata); i) a gépi olvasásra alkalmas adatsorral rendelkező úti okmányok okmányolvasó eszközzel történő beolvasása; j) az elektronikus tárolóelemet tartalmazó úti okmányok tárolóeleme hitelességének ellenőrzése, az abból kiolvasható adatok összevetése az úti okmányban szereplő adatokkal; k) az adatbeviteli mezők pontos kitöltésével, a bevitt adatok helyességének ellenőrzésével a személy, a jármű és az úti okmány, valamint az uniós polgár harmadik országbeli családtagja részére kiállított tartózkodási kártya határrendészeti nyilvántartásokban történő ellenőrzése; l) a határforgalmi statisztikai adatok rögzítése; m) az úti okmány személyenkénti visszaadása ismételt személyazonosítás után; n) elköszönés.

68. A szabad mozgás uniós jogával rendelkező személyek határforgalom-ellenőrzése során hozható döntések: a) a személy átléptethető; c) a személy elkülönített helyen történő ellenőrzése szükséges; d) a személy nem léptethető át; e) Schengeni Információs Rendszerben (a továbbiakban: SIS) elért találat esetén az arra vonatkozó jogszabályokban, közjogi szervezetszabályozó eszközökben meghatározottak szerint kell eljárni; illetve f) további eljárás (büntető-, szabálysértési, idegenrendészeti, menekültügyi) indokolt.

Az ORFK Utasítás IV. Fejezetének 39. pontja a közúti közlekedésben részt vevő járművek ellenőrzését (csomagtér, utastér, motortér ellenőrzése, jármű megszemlélése, okmányok ellenőrzése) részletezi. 170. Valamennyi határátlépésre jelentkező jármű esetében a jármű utas-, csomag-, szükség szerint motorteret, a megbújásra alkalmas helyeket – a jármű ajtó és csomagtartófedele, szükség szerint a motorháztető kinyitásával – ellenőrizni kell. A teherforgalomban gyanúok esetén vagy szűrőpróbaszerűen – a rendelkezésre álló technikai eszközökkel (CO₂-mérő, endoszkóp, detektorok) – ellenőrizni kell a raktereket. 171. Valamennyi határátlépésre jelentkező járműnél ellenőrizni kell a jogszerű használatot, amennyiben a jármű vezetéséhez szükséges, a vezetői engedélyt, a forgalmi

engedélyt, a jármű szemrevételezéssel megállapítható műszaki állapotát, forgalombiztonságát, továbbá külföldi honosságú jármű esetén – a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak megfelelően – a gépjármű-felelősségbiztosítás, valamint – amennyiben ennek feltételei fennállnak – a vonatkozó jogszabályok szerinti hozzájárulási nyilatkozat meglétét. A következő pontok részletesen taglalják a szállított járművekkel, járműalkatrészekkel, stb. kapcsolatosan felmerült gyanú, a Magyarországon forgalomba helyezett járművekkel kapcsolatosan felmerült gyanú, nyilvántartás szerint korlátozással rendelkező jármű eseténi eljárásokat. 176. Ha a járműnyilvántartás szerint a jármű az országot elhagyhatja, annak színét, típusát egyeztetni kell a nyilvántartás által megadottakkal, és csak azonosság esetén léptethető át a jármű. 177. Ha a lekérdezett rendszám a járműnyilvántartásban nem szerepel – a Magyarországon forgalomba helyezett járműnek a rendszám alapján nyilvántartott adatai nincsenek –, és a rendszám alapján a körözési nyilvántartásban sem szerepel, akkor a forgalmi és vezetői engedély érvényességének, eredetiségének - a tulajdonos hozzájárulásának szükség szerinti megléte - megállapítását követően további ellenőrzés szükségtelen, kiléptethető. 185. A rendelkezésre álló adatbázisokból az alvázszám alapján a járműmárkára vonatkozó azonosító adatok ellenőrizhetőek (márka, modell, típus, kivitel, motor, üzemanyag, évjárat, váltó, gyártás helye, megengedett össztömeg, tengelytáv, biztonsági rendszer, felszereltség, kormányelhelyezés).

A 190. pont szerint a jármű átléptetésének megtagadása esetén a szolgálatparancsnok dokumentálja: a) az átlépésre jelentkezés időpontját, irányát; b) az átlépésre jelentkező jármű rendszámát, honosságát; c) az ellenőrzést végző személy azonosító adatait és d) a határátlépés megtagadásának okát, időpontját.

A Magyarország Kormánya és a Szerb Köztársaság Kormánya között a közúti, a vasúti és a vízi határforgalom ellenőrzéséről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2012. évi IV. törvény II. része szól a közúti határátkelőhelyekről, a 12. cikk a ... közúti határátkelőhelyre vonatkozó rendelkezésekről. Az (1) bekezdés b) és c) pontjai rögzítik, hogy a határátkelőhely használata kiterjed az Európai Unió tagállamainak állampolgárai, az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam állampolgárai, valamint a Svájci Államszövetség állampolgárai, valamint ezen személyek családtagjai, akik harmadik ország állampolgárai és az Európai Unió polgárainak szabad mozgásáról szóló uniós jog rendelkezéseinek kedvezményezettjei személyforgalmára (az autóbusz forgalom kivételével).

A Testület megállapítása szerint a panaszolt esetben a rendőrség jogszerűen és indokoltan járt el akkor, amikor a panaszost, utasait és a panaszos által vezetett gépjárművet egyaránt ellenőrzés alá vonta. **A határrendészeti ellenőrzéssel nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga, illetve azzal a szabad mozgáshoz való jogát jogszerűen korlátozta a rendőrség.**

2) A panaszbeadvány szerint a panaszossal szemben intézkedő rendőr az intézkedés kezdetén nem tett eleget az azonosításra vonatkozó kötelezettségének, az intézkedés végén, a panaszos kérésére mutatta csak fel szolgálati jelvényét.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok közül a határátkelőhelyen telepített területbiztonsági kamera felvétele csak képet rögzített, az nem tudja bizonyítani a szolgálati fellépés mikénti megtörténtét. A rendőr a rendszeresített és szabályosan viselt egyenruháján a szolgálati azonosítóját jól látható módon viselte. A rendőr nem nyilatkozott egyebekben az azonosításra vonatkozó kötelezettség (mikénti) teljesítése tekintetében.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó szabályokat a Szolgálati Szabályzat tovább részletezi. Az 5. § szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentebb meghatározottak intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

A Testület rámutat arra, hogy az Rtv. 20. §-ában rögzített követelmények azért bírnak különös jelentőséggel az intézkedés alá vont személy jogérvényesítési képessége szempontjából, mert csak abban az esetben gyakorolható érdemben a panasztételi jog – amiről való kioktatás elmaradását a panaszos szintén sérelmezte –, ha az intézkedéssel érintett személy az intézkedés okára, alapjára és az intézkedést foganatosító személy kilétére nézve birtokában van a valós és releváns információknak. Ugyanis ezek hiányában nincs azzal tisztában, hogy ki ellen kell benyújtani a panaszát, nem tudja megfelelően megítélni a vele szemben foganatosított intézkedés jogszerűségét és nem tud adott esetben hatékonyan érvelni az intézkedés jogszerűsége ellen sem. Ezeket a szabályokat, amelyek lehetővé teszik az intézkedő rendőr azonosítását, illetve a panaszjog gyakorlását, a Testület gyakorlatában garanciális jelentőségűnek tartja – elsősorban a közhatalom gyakorlásának megfelelő kontrolljára és az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított panaszjogra tekintettel.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a hivatkozott rendőri kötelezettség teljesítése tekintetében, ezért a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme ebben a panaszrészben nem megállapítható.

3) A panaszos állítása szerint a rendőr nem adott megfelelő tájékoztatást az intézkedését illetően, illetőleg annyit közölt, hogy az interneten tud a panaszos tájékozódni. A panaszos továbbá úgy minősítette, hogy a rendőr felesleges manővert hajtott végre vele, mivel a forgalmi helyzet lehetővé tette volna, hogy hátrahaladást követően visszaforduljanak.

A panaszos állításával szemben az intézkedő r. főőrzsászlós úgy nyilatkozott, hogy a tájékoztatást nem tagadta meg a panaszostól. A panaszos kérdésre elmondta: az ORFK utasításban meghatározottak alapján kell ellenőriznie a gépjármű forgalmi engedélyét, és – miután kiderült, hogy azt tehergépkocsiként vizsgáztatták – közölte a panaszossal azt is, hogy a gépjárművet nem léptetheti ki azon az átkelőhelyen, mert annak rendje nem engedi. Elmondta azt is, hogy forduljon át a belépő oldalon lévő EU-s forgalmi sávra. A ... Határrendészeti Kirendeltség vezetőjének tájékoztató levele továbbá azt tartalmazza, hogy a visszafordítás szükségességéről, és annak indokoltságáról a rendőr tájékoztatta a panaszost. Ugyanakkor a direkt kommunikáció hiteles bizonyítására ugyanakkor nem áll rendelkezésre tárgyi bizonyíték.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet arra, ami a tájékoztató levélben szerepel: a tehergépjárművel történő behajtás tilalma a hatályos közlekedésrendészeti tilalmi jelzőtáblával is jól látható módon jelölve volt a helyszínen, és az előtetőn lévő sávjelző tájékoztató táblákon is csak személyforgalmi ikon látható.

a) Az Rtv. fentebb hivatkozott 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza továbbá a rendőrség felvilágosítás-adási kötelezettségét: a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

Jelen esetben a rendőr abban az esetben járt el jogszerűen, ha közli a forgalmi engedély elkérésének indokát (jogsabályi hivatkozását), továbbá azt, hogy a kérdéses gépjármű besorolása miatt a kilépés az adott helyen a határátlépés rendje értelmében nem lehetséges, és elmondja, hogy a panaszos a járművel hol tud szabályszerűen átlépni a határon. A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok feloldhatatlan ellentéte miatt nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a panasz ezen része tekintetében. **A rendőr felvilágosítás-adási kötelezettségének megfelelő teljesítése, ezáltal a panaszos tisztességes eljárásához való jogának sérelme nem volt megállapítható.**

b) A panaszos által „felesleges manővernek” minősített tájékoztatás és haladási útirány jelzése tekintetében a rendőrség úgy nyilatkozott, hogy a határátkelőhely rendje, valamint taktikai ajánlások alapján a biztonságos visszafordítás a ki- és belépő oldali elválasztó sávon áthaladva hajtható végre. A sorompóknak alapvetően zárt állapotban kell lenniük, melyek kezelését szintén a határátkelőhely rendje szabályozza. A visszafordítás fizikálisán csak a panaszos által sérelmezett módon alkalmazható.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján azt a megállapítást tette, hogy a rendőr által közölt irány betartatása nem sértette a panaszos szabad mozgáshoz való jogát.

4) A panaszos szerint a rendőr indokolatlanul feltartóztatta őt és utasait a határon, okmányait nem kapták vissza, mert a rendőr azt közölte, hogy majd a belépő oldalon kapják vissza azokat tőle.

A rendőrségi dokumentumok közül az intézkedő rendőr elsődleges jelentése azt tartalmazza, hogy az útlevelek átadása után megkérte a panaszost, hogy adja át a gépjármű forgalmi engedélyét is. Később pedig elmondta, hogy gépjárművet nem léptetheti ki azon az átkelőhelyen, és elmondta, hol tudja azt megtenni, és majd ott fogják az okmányokat megkapni. A belépő oldalon szolgálatot teljesítő útlevelező kollégájának átadta a kérdéses okmányokat, majd a két átléptető bélyegzővel bement a főépületbe. A panaszosnak és utasainak a személyazonosító okmányokat a kitorés és az engedély nélküli átkelőhely elhagyásának megelőzése érdekében nem adta vissza a rendőr. A panaszost nem tartóztatták fel a belépő oldalon. A ... Határrendészeti Kirendeltség vezetője úgy nyilatkozott, hogy a r. főtörzsszázados a panaszossal szemben intézkedést nem fogantatosított; továbbá a gépjármű visszafordulásának biztosítására tartotta vissza az okmányokat (annak végrehajtását követően az utazók részére visszaadta).

A Szolgálati Szabályzat 27. §-ának (1) bekezdése meghatározza a feltartóztatás fogalmát: a rendőrnek az a tevékenysége, amelynek során azt a személyt, aki a személyazonosságának igazolását megtagadja, továbbá azt, akitől felvilágosítást kér, az intézkedés helyszínének elhagyásában korlátozza, vagy a további intézkedés megtételéig a helyszín elhagyásában megakadályozza.

Az Rtv. 29. §-ának (4) bekezdése szerint a személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott a személyazonosság megállapítása céljából feltartóztatható, a személyazonosság megállapításának sikertelensége esetén előállítható, ha a személyazonosítás megállapítása más módon nem biztosítható, a személyazonosság megállapítása céljából az igazoltatottól ujjnyomat vehető, az igazoltatottól fényképfelvétel készíthető, továbbá a külső testi jegyek észlelés és mérés alapján rögzíthetők. Az Rtv. 32. §-a szerint továbbá a rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogsabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg.

A Testület megállapítása szerint az intézkedő rendőr jogszerűen járt el akkor, amikor a visszafordulás biztosítása (és az engedély nélküli átkelőhely elhagyásának megelőzése) érdekében az okmányokat visszatartotta. A jármű (és a benne utazók) honi irányba történt visszafordulását követően a rendőr továbbá haladéktalanul visszaadta az iratokat. Ez a rendőri magatartás ugyanakkor nem értékelhető feltartóztatásként, mivel nem a személyazonosság megállapítása, illetve felvilágosítás-kérése volt a rendőr célja. **A Testület megállapította, hogy az okmányok visszatartása indokoltan történt, az nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát, illetve a szabad mozgáshoz való jogát sem.**

5) A panaszos sérelmezte a rendőri intézkedés időtartamát.

Az intézkedő r. főörzsászlós úgy nyilatkozott, hogy a lehető leggyorsabban történt meg a visszafordítás és az azt követő beléptetés a határátkelőhelyen. A felvételek alapján megállapítható, hogy összesen 20 percet tartózkodott a panaszos a gépjárművel a határon. A határforgalmi ellenőrzés 11 óra 29 perckor kezdődött meg. A rendőr által kért okmányok átadása 11 óra 31 perckor történt meg. Az ellenőrzés eredményeként közöltek miatt a gépjármű vezetője 11 óra 37 perckor érkezett a belépő oldali sávra, ezt követően megkapja az okmányokat, és 11 óra 49 perckor hajtott el onnan.

Az Rtv. 15. §-a szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A Testület elfogadta a rendőrség – felvételekkel is alátámasztott – állítását, miszerint a panaszos hozzászólásaival és a felvételkészítéssel is telt az idő, azaz az időhúzás a panaszosnak felróható okból történt. **A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés időtartama megfelelt az arányosság követelményének, az a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát nem sértette.**

6) A panaszbeadvány szerint az intézkedő rendőr lekezelően beszélt a panaszossal: olyan válaszokat adott, miszerint „fenn van az interneten”, illetve „a Google a mi barátunk”. Ezen túlmenően pedig lekicsinylően és gúnyosan mosolygott, miközben kioktatta a panaszost, hogy nem volt kivetnivaló az intézkedésében.

Az intézkedő r. főörzsászlós úgy nyilatkozott, hogy a panaszos volt az, aki fenyegetőzött az ügyész helyszínre hívásával, cinikus és kioktató volt a stílusa. A rendőr nem tett olyan megjegyzéseket, amiket a panaszos sérelmezett, csupán annyit jegyzett meg, hogy az általa elmondottaknak az interneten is utána tud nézni, mivel az átkelőhely rendje nem titkos.

Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek,

melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a felvételek megtekintése után a rendőrséggel azonos álláspontot képviselt: a rendőr mimikája, testtartása nyugodtságot közvetített. Ugyanakkor a kommunikáció tartalma nem hallható. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ezért a Testület úgy foglalt állást, hogy nem megállapítható, hogy a rendőr lekezelően beszélt vagy viselkedett a panaszossal. **A hangnem tekintetében a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogának sérelme nem állapítható meg.**

7) A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy a panaszbeadványban sérelmezett kötelességzegés szolgálatban tényállását a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 438. §-a tartalmazza („Aki ör-, ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatban – az adott szolgálatra vonatkozó szolgálati intézkedés rendelkezéseit megszegve – elalszik, vagy a szolgálat ideje alatt szeszes italt, illetve kábítószerrel vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyagot vagy szert fogyaszt, rendeltetési helyét elhagyja, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést más módon súlyosan megszegi.”)

A ... Határrendészeti Kirendeltség r. ezredes vezetője ezzel összefüggésben azt a tájékoztatást adta, hogy a rendőr a határforgalom ellenőrzési feladatainak ellátása során nem összeegyeztethető a panaszos által megjelölt „örhely” fogalmi és jogi kategóriával, így a visszafordítás miatti szolgálatteljesítési hely (a határforgalom ellenőrzésére kijelölt hely, munkaállomás, fülke, stb.) nem értelmezhető örhelyként, azt meghatározott esetekben és módon elhagyhatja. Jelen esetben a rendőr a határátkelőhelyen szolgálatot ellátó valamennyi rendőr szolgálati elöljárója is volt, így engedélyt sem kellett kérnie a határátkelőhely területén (mint szolgálatteljesítési hely) történő mozgása miatt.

Amennyiben a panaszos ezt követően is bűncselekményt lát megvalósulni, úgy a Testület ezzel összefüggésben utal az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdésére, amely alapján nincs hatásköre cselekmények jogi értékelésére, így a panaszos a Btk. és a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény rendelkezései alapján jogosult feljelentést tenni.

IV.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a határrendészeti intézkedés indokoltan és jogszerűen történt, amely nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz és szabad mozgáshoz való jogát, az intézkedés időtartama továbbá megfelelt az arányosság törvényi követelményének. Az okmányok visszatartása indokoltan történt, nem sértette a panaszos fentebb említett alapjogait. A rendőr azonosításra vonatkozó kötelezettsége, a felvilágosítás-adási kötelezettség

teljesítése, a rendőri hangnem és bánásmód tekintetében ugyanakkor alapjogi sérelem az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt nem volt megállapítható.

A fentiek miatt a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogantató szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. április 19.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZÜLET